

X, Y, Z, „Алфа“. Какво са поколенията и по какво се различават?

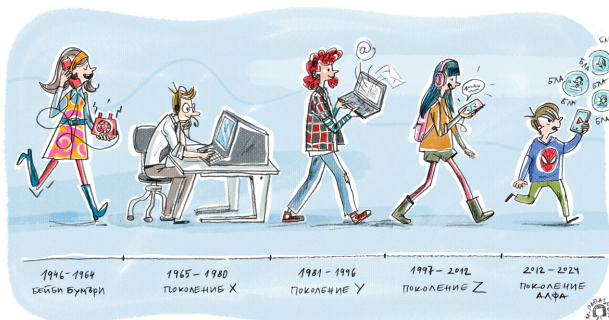
Новини | Общество | на 08.02.2024 06:00 | от Зорница Стоилова

Защо говорим за това?

Поколенията са нещо като специален филтър, през който можем да видим как се променят обществата. Как изборите на хората се влияят от развитието на технологиите или големи световни събития.

“Бабооо, как не знаеш какво е *TikTok*? Там има много жени като теб, които показват как се прави баница или как се танцува ча-ча-ча.”

Сигурно имаш куп смешни истории с възрастните около теб, когато се опитваш да им обясниш някои неща, които за теб са най-нормални. В такива моменти може да ти се струва, че различните поколения говорят на различни езици. Но така ли е наистина?

Какво са поколенията

Счита се, че двама американски автори - Нийл Хау и Уилям Щраус - измислили теорията за поколенията. Според тях всяко поколение живее в собствена епоха, която продължава около 20-25 години и определя политическите събития, обществените и икономическите настроения в нея.

Срещу теорията им има критики. Някои се съмняват доколко тя стъпва на научни доказателства.

Но днес тя служи като инструмент за много изследователи. Поколенията са нещо като специален филтър, през който те проследяват промяната на обществата. Всяко поколение си има име и определени черти, повлияни от развитието на технологиите и други големи световни събития.

Социолозите, политолозите, икономистите, маркетингозите (хора, които помагат на бизнеси да продават продуктите си) наблюдават как катаклизми като войни или пандемии влияят на изборите, които хората правят.

Наблюдавайки поколенията, те могат да анализират как се променят разбиранията им за живота във времето. Как днешните възрастни хора са се чувствали по даден проблем, когато са били млади. Как мненията по някоя тема се различават между поколенията. Например на каква възраст да се задомиш или да имаш деца. Или дали вярват в Бог, или не.

Кои са поколенията

Бейби бумъри (родени между 1946 и 1964 година)

Днес са на възраст между 60 и 78 години. Може би твоите баби и дядовци са от това поколение? Наричат се бейби бумъри, защото [след Втората световна война](#) хората били оптимисти за бъдещето и имало истински бум от раждания на бебета. Те израснали с телевизията. Тя била основният начин да се информират какво се случва по света. Хм, сигурно заради това при баба винаги има включен телевизор, дори и никой да не го гледа?

Поколение X (родени между 1965 и 1980 година)

Днес те са на възраст между 44 и 59 години. Може би твоите родители попадат в тази група? Когато те били деца или тийнейджъри, се появили персоналните компютри. Допреди това компютрите били едни огромни машини, които живеели в сгради, наречени изчислителни центрове. Много малко специалисти знаели как да ги използват.

Когато поколението X пораснало, то било първото, което можело да използва персонални компютри в работата си.

Популярна играчка в тяхното детство било кубчето на Рубик. Слушали музика на уокмен и гледали филми на видеокасети. Знаеш ли какви са тези устройства? Влез в обущите на изследовател от близкото минало и разпитай възрастните около теб.

Поколение Y (родени между 1981 и 1996 година)

Днес те са на възраст между 28 и 43 години. Може би пък твоите родители са от това поколение?

Наричат ги още “милениали”. Наименованието идва от английската дума за хилядолетие. Защото най-възрастните хора от това поколение завършили училище през 2000 година. Тогава започнал не само 21. век, ами цяло ново хилядолетие.

Когато били деца, популярна играчка било колелото BMX (бе ем хикс). А когато пораснали, се появил интернет. Те първи разбрали какво е това да имаш достъп до цялата информация на света и да можеш да достигнеш до всеки човек по света за секунди.

Но когато повечето от тях станали възрастни, светът бил в световна икономическа криза. Те имали по-бавен и труден старт в кариерата от предишните поколения и това се отразило на решенията им кога да имат семейство и деца.

В България част от “милениалите” стават пълнолетни, когато нашата страна става част от [Европейския съюз](#). Така те първи се възползват от възможностите да пътуват свободно, да получат [достъпно висше образование в Европа](#), [да работят на целия континент](#).

Поколението Z (родени между 1997 и 2012 година)

Днес са на възраст между 12 и 27 години. Може би имаш така или иначе група?

Докато хората от това поколение станат тийнейджъри, се появяват социалните мрежи, смартфоните, бързият интернет навсякъде. Те променят напълно начина, по който хората се информират, забавляват или общуват.

Ако предишните поколения е трябвало да свикнат със забързаната скорост на живот заради постоянната свързаност, за хората, родени след 1996 година, това е естествено.

Например че музиката и филмите идват през стрийминг платформи. Вместо да чакаш любимия си сериал по телевизията, можеш да го гледаш когато и както ти е удобно.

Поколението „Алфа“ (родени между 2010 и 2024 година)

Днес на възраст между 0 и 14 години. Здравсти, това си ти, нали?

Когато всички деца от твоето поколение се родят, ще бъдете най-многобройното поколение в човешката история. Ще [наброявате над 2 милиарда души](#). Най-много "алфа" човеци има в Индия, [Китай](#) и Нигерия.

Преживяхте едно трансформиращо събитие като [пандемията от коронавирус](#) още докато бяхте малки. Посещавахте [виртуални](#) детски градини и училища. Ковид превърна онлайн общуването в норма за вас.

И ви направи още по-свързани глобално. Знаеш кои теми и проблеми вълнуват твоите връстници от другия край на света. Това се дължи на [платформи като TikTok](#), които ти показват съдържание от всякакви хора по цялата планета. Социалните мрежи на предишните поколения ги свързваха основно с мрежи от техни приятели и познати.

Докато станеш на 18, технологиите, които ще определят живота ни, ще са неща като 5G, [ChatGPT](#), [самоуправляващи се автомобили](#), квантови компютъри. Личните ни документи ще са с чипове, които съхраняват информация за зениците на очите ни и отпечатъците на пръстите ни. Никой крадец няма да може да излъже и да се представи за теб, дори да ти открадне паспорта.

А [климатичните промени](#) ще са световното предизвикателство, което ще окаже най-голямо влияние върху живота и изборите ни напред. Може би тъкмо твоето поколение ще успее [да спре затоплянето на Земята](#) и да спаси разнообразието на нашата планета? Важно е да знаеш, че няма да сте сами в това. Можеш да разчиташ на знанието, опита и подкрепата на всички поколения преди теб.

Въпросника към тази статия можеш да решиш онлайн на:
[/book/3686-x-y-z-%E2%80%99Alfa-kakvo-sa-pokoleniyata-i-po-kakvo-se-razlichavat](#)

Сканирай този QR-код и влез директно във въпросника ->

©"Вижте" е издание на Фондация Гутенберг 3.0. Всички права са запазени

